

Till samtliga miljöombud i Svenska Båtunionen

Aktuell information om Havs-och Vattenmyndighetens riktlinjer för båtbottentvättar

De riktlinjer om "Båtbottentvätt" (rapport 2012:9) som Havs och Vattenmyndigheten (HaV) gav ut 2011, med det vällovliga syftet att minska föroreningarna på land och i vattnet, tolkas av många kommuner som en föreskrift. Kommunerna tror dessutom att det går att uppnå de utsläppsnivåer som anges. Tyvärr visar erfarenheterna från de anläggningar som redan installerats och används på att tekniken inte fungerar på önskvärt sätt.

Samtidigt hotas båtklubbar med vite om man inte i tid, enligt riktlinjerna, vidtar de åtgärder som vissa kommuner kräver med höga investeringskostnader och ringa miljöeffekt som följd.

SBU, SSF och SXX (Sjösportens samarbetsdelegation, SSD) har efter begäran haft överläggningar med HaV och redovisat både mätresultat och de minimala miljövinster som just steg 2-reningen ger. Syftet med mötet var att HaV i samverkan med båtlivsorganisationerna omgående ser över riktlinjerna och att det under denna tid inte ska ställas krav på investeringar i steg 2-rening.

Bland annat redovisades hur mycket koppar och zink en båt läcker per dygn i sjön enligt HaV egna rapporter. Ett exempel med 100 båtar i hamn på Västkusten visar att dessa tillsammans läcker 81 gr koppar och 48 gr zink/dag. Om samma mängd båtar spolats med högtryckstvätt fångas totalt 2 gr koppar och 5 gr zink upp vid steg 2 rening. Att ta upp båtarna 1-2 timmar tidigare motsvara i stort vad steg 2 reningen ger. Alltså mycket små miljövinster för stora pengar.

Vår sammanfattning vid mötet med förslag på åtgärder på kort och lång sikt. Punkt tre och fyra just nu viktigast.

- Underlag för myndigheters beslut och kommuners tillsyn måste vara väldokumenterade och bygga på vetenskapliga fakta.
- Investeringar och kostnader ska stämma med miljöbalkens krav på miljönytta och sammanhängande rimlighetsbedömning.
- **Tydligt i riktlinjerna peka på vikten av konstruktiva dialoger mellan klubb och kommun med möjlighet till alternativa lösningar**
- **Samverka om lösning av TBT-problemet**
- Att alternativ färger med mindre giftiga tillsatser blir godkända och tillgängliga
- Minska användningen av mjuka färger
- Så få båtar som möjligt målas med biocidfärg och när det görs ska enbart godkända färger användas. Skapa rutiner för hur man ska samla upp färgrester och slipdamm från båtbottnarna.

HaV nämner i sina anteckningar från mötet "att man avser göra en översyn av riktlinjerna, på så sätt att se på om det finns andra sätt att uppnå miljöförbättringar kopplade till fritidsbåtsektorns antifoulingfärg problematik". Vidare att "riktlinjer kan behöva ha ett förtydligande kring syftet med riktlinjer, att uppnå miljöförbättringar och att detta kan åstadkommas genom ett brett spektrum av åtgärder, som minska användning av antifoulingfärg, att hitta andra rengöringsmetoder osv". Och till sist "SSD och övriga intressenter från fritidsbåtsektorn erbjudas god insyn och även påverkansmöjlighet i kommande arbete med att se över....".

För att påskynda arbetet med nya riktlinjer har SSD 25 mars meddelat HaV nedanstående skyndsamma och i prioritets-ordning angivna förslag på åtgärder.

1. Omgående och tydligt orientera kommunerna om pågående revidering av nämnda riktlinjer i syfte att på lokal nivå ge utrymme för olika miljöförbättrande åtgärder i dialog med berörda båtklubbar och hamnansvariga. Därmed undviks också eventuella rättsliga processer och möjliggör för båtklubbar och hamnansvariga att söka LOVA-bidrag.
2. Lägg steg 2 rening på is, till dess vi kan visa på att den ger väsentligt lägre utsläpp vid torrsättning, ställt i relation till det totala utsläppet från båtar.
3. Det är viktigt med samma utsläppskrav för all typ av bottentvättning, oberoende om tvättning sker på land eller i vattnet.
4. Riktlinjerna måste ge utrymme för geografiska anpassningar bland annat beroende på om båtar är bottenmålade eller inte och med vilka färger.
5. Ange krav på totalt tillåten mängd av utsläpp vid tvättning av båtar. Det ger en bättre bedömningsgrund än antalet hanterade båtar, när man skall välja åtgärd.
6. Alla riktlinjerna skall vara teknikneutrala. Det är måluppfyllnad som är viktig.

I dialog med sin kommun bör båtklubben redovisa vad HaV och bl a SBU har kommit överens om vad avser riktlinjer och nuvarande steg 2-rening om man inte är överens om lämpliga miljöåtgärder i sin hamn.

Vid eventuella frågetecken tag kontakt med miljöombudet för ytterligare information.

Stockholm 2014-04-13

Harald Mårtensson
Ordf i SBU miljökommitté